

חדש אב מנצחם ומאיר

קונטרס

חדש אב מנחם ונמאיר

דבורים נוראים ונפלאים המדברים ממעלת
חדש מנחם אב, ומה אפשר לזכות על ידו
בזה ובכא לנצח.

בנוי ומיסד על פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו
ועל פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש,
אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו
ומשלב בפסוקי תנ"ך ומאמרי חז"ל הקדושים,
מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיר הקדש ירושלים תובב"א

חדש אב מנחם ומאיר

א.

עליך לדעת אהובי אחי היקר, שחדש מנחם-אב הוא
חדש מיחד במינו מכל חדשי השנה, שבו מתגלה ביותר
האבהות של אבינו שבשמים כלפינו, נשמות ישראל,
הבנים החביבים שלו יתברך, כי דיקא בחדש אב שארע
בו קשי הגלות וחרבן בית-המקדש, דיקא אז התחילו
הגעגועים הגדולים, הן מצדנו כלפי אבינו שבשמים, והן
מצד אבינו שבשמים כלפינו, בננו הקדושים, וכדרך בן
שהיה תמיד נמצא אצל אביו, ולא היה מעריך ומחשיב את
התקרבותו והתקשרותו עמו, ורק אחר שגרש והתרחק
מלפניו, רק אז מתחיל להרגיש מה היה בידו ומה הפסיד
על-ידי גרושו ורחוקו, וכן האבא בעצמו כבר לא היה

מקבל תענוג ונחת-רוח מבנו שלא היה מתנהג כשורה, וזה אשר גרם לו לגרש אותו מלפניו, אבל לאחר הגרוש והרחוק, התחילו געגועים נוראים אצל אביו: "איפה בני?! למה גרשתי אותו?! כמה אני מתגעגע אליו!"

וזה בדיוק מה שקרה עם נשמות ישראל בחדש מנחם-אב, כי כשנחרב בית-המקדש והתגרשו ישראל מעל אדמתם, דיקא אז התחילו הבנים להרגיש געגועים נוראים אחר אביהם שבשמים, ואת גדל ההפסד שנגרם להם בכך שלא נהגו כשורה כלפי אביהם, וכמה חסרה להם קרובו, וכן כביכול הקדוש-ברוך-הוא הצטער מאד על גרוש בניו ועל גלותם בין אמות העולם, ומקובן עליהם "אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין האמות - מה לו לאב שהגלה את בניו, ואוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם", והגעגועים זה על זה הולכים ומתרבים בכל פעם יותר ויותר.

ועל-כן נקרא חדש זה 'מנחם-אב', כי עכשו הוא הזמן שאנחנו מנחמים, כביכול, את אבינו שבשמים, ומבטיחים לו שכלנו נחזר בתשובה שלמה לפניו יתברך ונתקן את מעשינו, עד שהוא יתברך יתנחם על כל הצער שיש לו מאתנו, ובאותה עת גם אבינו שבשמים מנחם אותנו -

בְּנֵי הַיְקָרִים, וּמִבְטִיחַ לָנוּ שְׂיִקְבֹּץ נִדְחֵינוּ מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת
הָאָרֶץ וְיִבְנֶה לָנוּ אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וּבִקְרוֹב יָבֹא מְשִׁיחַ־
צִדְקָנוּ, שְׁאֶחָד מְשֻׁמוֹתָיו הוּא 'מְנַחֵם' (סנהדרין צח, ב), וְיִהְיֶה
חֹדֶשׁ מְנַחֵם אֲב מֵאִיר וְשִׁמְחָה.

ב.

עֲלִיךָ לְדַעַת, אֶהוּבִי אַחֵי הַיְקָר, שֶׁבְּחֹדֶשׁ מְנַחֵם־אֲב יֵשׁ
כַּח מִיחָד לְאָדָם לְהַרְגִּישׁ אֶת הָאֲבָהוּת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־
הוּא עָלֵינוּ וְעֵצָם אֶהָבְתוּ אֵלֵינוּ, וְעַל־כֵּן נִקְרָא 'חֹדֶשׁ אֲב',
כִּי אִזּוֹ מִתְגַּלֶּה הָאֲבָהוּת הַזֶּה, שֶׁהִיא אֶהָבָה שְׂאִין דִּגְמָתָהּ, וְכֵן
הִרְחַמְנוֹת שֶׁל אֲב עַל בְּנוֹ הוּא הִרְחַמְנוֹת הַגְּדוּלָּה בְּיוֹתֵר,
וְכִמוֹ שְׂמִזְכִּירִים תָּמִיד בְּתַפְלָתָנוּ: "כָּרַחֵם אֲב עַל בְּנוֹ כֵּן
תָּרַחֵם ה' עָלֵינוּ", וְעַל־כֵּן עֲכָשׁוּ בְּחֹדֶשׁ מְנַחֵם־אֲב - זֶה
הַזְּמַן לְבִקֵּשׁ רַחֲמִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שִׁירַחֵם עָלֵינוּ וְיִקְרַבְנוּ
בְּקִרְבָּה יִתְרָה, כָּאֲב הַמְּרַחֵם עַל בְּנוֹ וְחָפֵץ בְּקִרְבָּתוֹ בְּכָל
עֵת, וְעָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק בְּשִׂמְחָה יִתְרָה שְׂאֲנַחְנוּ נִקְרָאִים
בְּנִים לְמָקוֹם, וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יד, א): "בְּנִים אַתֶּם לַה'
אֱלֹקֵיכֶם", וְלִזְכֹּר שְׂאֲפִלוֹ אִם אֵין אֲנַחְנוּ מִתְנַהֲגִים תָּמִיד
כְּבֵן הָגוֹן וּמִמְשָׁמַע, אֲבָל בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ אֲנַחְנוּ נִקְרָאִים
בְּנִים, וְאֲבִינוּ שְׂבִשְׁמִים מְחַכֶּה וּמַצְפֶּה לָנוּ שְׂנַחֲזֹר אֵלָיו

וְנִגְרָם לוֹ נַחַת-רוּחַ, וְהוּא מוֹכֵן בְּכָל עֵת לְמַחֵל לָנוּ עַל הַכֹּל וּלְקַבֵּל אוֹתָנוּ עִם יָדַיִם פְּתוּחוֹת, וּבִזְכוּרֹן זֶה בּוֹדָאִי יִהְיֶה לְאָדָם חֹדֶשׁ מְנַחֵם אֲב מְאִיר וְשִׁמְחָה, כִּי אֵין עוֹד אוֹר וְשִׁמְחָה כְּמוֹ בֶּן הָעוֹמֵד לְשׁוּב לְחִיק אָבִיו וּלְהִתְעַנֵּג בְּנֻעַם זִיוו.

ג.

דַּע לָךְ, אֶהוּבִי אַחִי הַיָּקָר, שְׁמֵרָאשׁ-חֹדֶשׁ מְנַחֵם-אֲב מִתְחִילִים תְּשַׁעַת הַיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים שֶׁל יָמֵי בֵּין הַמַּצְרִים, וּבָהֶם נִהוּגָה תּוֹסֶפֶת אֲבִלוּת עַל הַחֲרָבָן, כְּמוֹ לֹא לְרַחֵץ וְלֹא לִכְבֵּס וְלֹא לֶאֱכֹל בָּשָׂר וְלִשְׁתּוֹת יַיִן, וְכֵן שְׂאֵר הַלְכוֹת הַמְּבֹאָרוֹת בְּשִׁלְחַן-עֲרוּךְ (אַרְחֵ-חַיִּים, סִימָן תַּקנ"א), וְאַמְרוּ צְדִיקִים, שְׁעָנִין מֵאֲכָלֵי הַחֶלֶב שְׂאוּכָלִים בַּיָּמִים אֵלּוּ בְּמָקוֹם מֵאֲכָלֵי בָשָׂר, מֵרְמָזִים עַל לְבוֹן וְהַמְתָּקַת הַדֵּינִים, וְהַמְשָׁכַת רַחֲמִים וְחֲסָדִים, כִּי 'דָּם נֶעֱכָר וְנֶעֱשָׂה חֶלֶב' (בְּכוֹרוֹת ו, ב), שֶׁהָדָם מִתְּלַבֵּן וְנֶעֱשָׂה מִמֶּנּוּ חֶלֶב. וְזוֹהִי הַמְתָּקַת הַדֵּינִים הַנַּעֲשִׂית בַּיָּמִים אֵלּוּ, כִּי שִׁפְךָ ה' חֲמָתוֹ עַל עֲצִים וְאַבְנִים, וּבָזָה הַמְתָּקוֹ הַדֵּינִים מֵעַל גִּשְׁמוֹת-יִשְׂרָאֵל, וּכְדֹאִיתָא בְּמִדְרָשׁ (אִיכָה-דְּבָה ד, יד) עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים עט, א): "מִזְמוֹר לְאַסָּף אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלֶתְךָ", לֹא הָיָה קָרָא צְרִיךְ לְמִימַר אֵלּוּ 'בְּכִי לְאַסָּף, 'נָהִי לְאַסָּף, 'קִינָה לְאַסָּף, וְמָה

אומר 'מזמור' לאסף?! אלא משל למלך שעשה בית חפה לבנו, וסידה וכידה וצירה, ויצא בנו לתרבות־רעה, מיד עלה המלך לחפה וקרע את הוילאות ושבר את הקנים, - נטל פדגוג שלו [מחנך ומגדל של הבן] אבוב [חליל] של קנים והיה מזמר, אמרו לו: המלך הפך חפתו של בנו ואת יושב ומזמר?! אמר להם: מזמר אני שהפך חפתו של בנו ולא שפך חמתו על בנו, כך אמרו לאסף: הקדוש־ברוך־הוא החריב היכל ומקדש, ואתה יושב ומזמר?! אמר להם: מזמר אני, ששפך הקדוש־ברוך־הוא חמתו על העצים ועל האבנים ולא שפך חמתו על ישראל, עין שם.

נמצא, שבתוך הדין הזה יש רחמים וחסדים גדולים, וכשאדם יודע כל זה ומונע את עצמו מאכילת בשר מצד אחד מחמת האבלות על החרבן, ומצד שני על שם לבון עוונות, ש'דם נעכר ונעשה חלב', על־ידי־זה משיג את השמחה הפנימית שיש בימים אלו, והיה לו חדש מנחם.

אב מאיר ושמח.

יש שנוהגים לעשות סיום מסכתות בימים אלו, ובסעדת הסיום מתר להם לאכל בשר, ואמרו צדיקים, שהסינומים שעושים בימים אלו הם דברים נוראים ונפלאים מאד, כי בזה מבטלים את כח הסמ"ך־מ"ם השולט ביותר בימים

אלו של החרבן, וראשי-תבות שמו סמא"ל הם: סיום
מ'סכת אין ל'עשות. וכשעורכים סיום מסכת מכניעים
ומחלישים כחו לגמרי, אבל הסיום אינו צריך להיות למען
אכילת בשר, כי כדאי הוא בית אלקינו למנע מאכילת
בשר בשבוע זה, ואדרבה - מאכלי חלב מרמזים על לבון
והמתקת הדינים כנ"ל, אבל ענין הסיומים חשוב מאד
וגורם נחת-רוח גדול בשמים. אשרי הזוכה לעשות סיום
מסכת בימים אלו, כי מחליש על-ידי-זה את כח טמאת
הסמ"ך-מ"ם, ויזכה לחדש מנחם-אב מאיר ושמח.

ד.

עליך לדעת, אהובי אחי היקר, שבכל השנה בלה יש
מצוה גדולה לומר את 'סדר-תקון-חצות' בעת חצות
לילה, שהם העשרה מזמורי תהלים המדפסים, ביחד עם
פרק ה' ממגלת איכה, ויש בזה תקון גדול מאד וכמבאר
בכתבי האריז"ל, ובזה יש לאדם חלק בבנין בית-המקדש,
וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (תענית ל, ב): 'כל המתאבל
על ירושלים, זוכה ורואה בנחמתה'. ומנהג קדוש זה הוא
מצוה גדולה במשך כל ימות השנה, על אחת כמה וכמה
שמקבלת משנה תקף לאמרו בימי בין המצרים ובימי

חדש מנחם אב, שראוי לאדם להזהר מאד באמירת תקון-חצות, ולומר את התקון בתמימות ובפשטות גמורה, שעקרה העשרה מזמורים המדפסים ופרק אחד ממגלת איכה. ועקר הסבה שבני-אדם מתרשלים מזה - מחמת שעושים מזה הר גדול, ואומרים שצריכים לומר דוקא את התקון לבוש בשק ואפר, ולשבת על הארץ ולקונן בבכייה ובדמעות שליש, והיות שקשה לרב בני-אדם דבר זה, לכן לא אומרים כלום...

אבל זו טעות גדולה מאד, כי עצם האמירה בתמימות ובפשטות גמורה, כל אחד כפי שאומרו, עושה תקון נורא ונפלא בכל העולמות, ואם יתחזק בזה בימי בין-המצרים ובחדש מנחם אב, יתעורר אצלו חשק ורצון להזהר בזה במשך כל לילות השנה, ויהיה לו חלק בגאולה העתידה, ויזכה לראות בבנין בית-המקדש, ואז יהיה חדש מנחם אב מאיר ושמח לעד ולנצח נצחים.

ה.

דע לך אהובי אחי היקר, שאף-על-פי שבתשעה ימים של חדש מנחם-אב עד לאחר תשעה באב ממעטים בשמחה, וכמבאר בשלחן-ערוך, שאין עושים נשואין

ושאר עניני שמחה בימים אלו. אבל כל זה היא שמחה חיצונית, שאסור להראות עניני שחוק ושמחה בימים אלו, אבל בפנימיות הלב אדם צריך להתחזק במדת השמחה תמיד, ולא לתת מקום לעצבות לשהות אצלו כלל. כי מדת העצבות היא הסטרא-אחרא והקדוש-ברוך-הוא שונא אותה (שיחות-הר"ן, סימן מא). ולהפך, מדת השמחה היא מצוה תמידית, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כד): 'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד'. ועל-ידי שמחה אדם נמצא במקומו יתברך, וכמו שכתוב (דברי-הימים א' טז, כז): "עז וחדוה במקומו", ובפרט כשאדם יודע שאביו שבשמים מחכה ומצפה לו, בודאי יתמלא לבו בשמחה עצומה.

ועל-כן אמרו חכמינו הקדושים (תענית כו, ב): 'משנכנס אב ממעטין בשמחה', ופרשו צדיקים זי"ע: משנכנס אב - כשאבא נכנס - ממעטים - אדם ממעט את עצמו, וכטבע בן שמתמעט ומתבטל כשרואה את אביו, ואיך? בשמחה! על-ידי גדל שמחתו כשרואה שאביו נכנס, ובשעה קלה יחזור אל תוך חבוקו החם, זוהי השמחה הכי גדולה, ועל כן בחדש מנחם אב שאבינו שבשמים מנחם אותנו ומקרב אותנו אז הזמן להתחזק ביותר בשמחה פנימית, ולהמשיך על עצמנו חדש מנחם אב מאיר ושמח.

1.

דע לך אהובי אחי היקר, שבראש-חדש מנחם-אב חלה ההולולא-קדישא של אהרן הכהן, שמדתו (אבות א, יב): 'אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה', ועליו נאמר (מלאכי ב, יז): "בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון; כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו" וגו'. וזה למוד עצום לימי חדש אב שבו היה חרבן בית-המקדש, ואמרו חכמינו הקדושים (יומא ט, ב): שהחרבן היה מחמת שנאת-חנם, ומחמת מריבות ומחלוקות בין אדם לחברו, ולא היה אפשר להשתוות אחד עם השני, ובעונתינו הרבים מדה זאת עדין מרקדת בינן, וצריכים להתחזק ביותר לעקר כל-מיני שנאת חנם ומחלקת בין נשמות-ישראל, הן בין אדם לחברו והן בין איש לאשתו, ולהפך את הפל לאהבת חנם, כי השלום עולה על הכל. ועל ידו תהיה הגאולה, כי לא מצא הקדוש-ברוך-הוא כלי מחזיק טובה לישראל אלא השלום' (עקצין ג, יב). ומשיח-צדקנו יפתח עם השלום, וכמו שכתוב (ישעיה נב, ז): "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה אמר לציון מלך אלהיך".

ועל-כן בראש-חדש מנחם-אב שהוא הזמן שמשמחים ומצפים לנחמת האב על בנים, דיקא אז חלה ההלולא של אהרן הכהן, שהוא היה כדגמא ומהות של מדת השלום, כדי ללמד אותנו כמה צריכים למסור נפש על מדת השלום, ולהשלים ולהאב בלי תנאים ובלי סבות, רק אהבת חנם ורדיפת שלום, וכך יאיר אור השלום בכל נשמות-ישראל, ויהיה להם חדש מנחם אב מאיר ושמח.

ז.

אהובי אחי היקר, מובא בכתבי האריז"ל שצורף שם השם המאיר בחדש מנחם אב הוא צורף הוי"ה, והוא יוצא מראשי-תבות הפסוק (דברים כז, ט): "ה'סכת וישמע ישראל היום הזה נהיית לעם לה' אלקיך". ודבר פלא הוא שנהוג אצל נשמות-ישראל, כשמזכירים את שם ה' לומר "שם הוי"ה", שהוא הצורף של חדש מנחם-אב, וצריכים להבין פשר דבר זה ומהו הלמוד הנלמד מכך לעבדא ולמעשה.

והנה צדיקים פרשו הענין היטב בדרך התחזקות עצומה, כי "הסכת" הוא מלשון כתייתה ושבירה, וכמו שדרכו חכמינו הקדושים (ברכות סג, ב): 'כתינו עצמכם על דברי תורה, כי אין דברי תורה מתקנים אלא במי

שְׁמִמִּית עֲצָמוּ עָלֶיהָ. וְזֶה אֲשֶׁר אָרַע לְנַשְׁמוֹת־יִשְׂרָאֵל
בְּחֹדֶשׁ זֶה, שֶׁנַּעֲשׂוּ כְּתוּבִים וְשִׁבּוּרִים מְגֻדֵּל צַעַר הַגָּלוּת
וְהַחֲרָבָן, וְכֹאֲשֶׁר לְמִרוֹת כָּל זֹאת, הָאָדָם מַחֲזִיק מֵעֲמֵד
וּמִטָּה אֲזִנּוֹ לִשְׁמֹעַ דְּבָרֵי־תוֹרָה וּלְצִיַּת לְדַבְּרֵי הַצְּדִיקִים, אֲזִי
מִתְקִים אֲצִלּוֹ "הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לָעָם לֵה' אֱלֹקֶיךָ", שְׂדִיקָא
עֲכָשׁוּ הַגַּעַת לְכָלִּיל מַעֲלוֹתֶיךָ, וְדִיקָא מֵהַפְּתִיתָהּ וְהַשְׁבִּירָה
שֶׁעָבְרוּ עָלֶיךָ, הַגַּעַת לְבָטוּל גָּמוּר עַד שֶׁנִּהְיִיתָ לָעָם לֵה'
אֱלֹקֶיךָ, וְעַל דֶּרֶךְ שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (כָּלִים ב, א): 'כָּלִי
חָרָס שְׁבִירָתָן הִיא טְהָרָתָן. כִּי דִיקָא הַשְׁבִּירָה מְטַהֶרֶת
אוֹתָם, וְאִזּוֹ נִהְפְּכָת תַּכְלִית הִירִידָה לְתַכְלִית הָעֲלִיָּה. וְעַל־
כֵּן מְזַכְּרִים אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ תָּמִיד בְּכַנּוּי "הוֹי"ה", שֶׁהוּא
רֵאשִׁי־תִבּוֹת: "הִסְכַּת וִישְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם".

וְהוּא הַצְּרוּף שֶׁל חֹדֶשׁ מְנַחֵם־אָב, לְהַזְכִּיר לָנוּ שְׂדִיקָא
מִתַּכְלִית הַפְּתִיתָהּ וְהַשְׁבִּירָה מְגִיעִים לְתַכְלִית הַבְּנִיָּה
וְהָעֲלִיָּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה בְּנֵן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ. וְעַל־כֵּן
אוֹתִיוֹת "הִסְכַּת" הֵם אוֹתִיוֹת הַתְּבָה "הִסְכַּת" הַמְּרֻמָּזֹת עַל
חַג הַסְּכוֹת, שֶׁהוּא זְמַן שֶׁמַּחֲתֵּנוּ, כִּי כְּשֶׁאָדָם מַחֲזִיק מֵעֲמֵד
בְּכָל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו וְאִינוֹ אוֹבֵד עֲשֻׁתוֹנוֹת, אֲזִי כָּל צַעְרוֹ
וְאִבּוֹ מִתְהַפֵּךְ לְשִׁשּׁוֹן וְשִׁמְחָה, וְזוֹכָה לְחֹדֶשׁ אָב מֵאִיר
וְשִׁמַּח.

ח.

דַּע לָךְ אֶהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, שְׁמוּבָא מְצַדִּיקִים שְׁשֻׁלֶּשֶׁת
שַׁבָּתוֹת שֶׁל בֵּין־הַמְצָרִים מְכֻנָּיִם נֶגֶד הַשָּׁלֹשׁ רָגְלִים - פֶּסַח
שָׁבוּעוֹת וְסָכוֹת, וְאַפְשָׁר לִקְנוֹת בָּהֶן קִנְיָנִים רוּחָנִיִּים כְּמוֹ
בַּעַת מוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה, שַׁבָּת רֵאשׁוֹנָה כְּנֶגֶד חַג הַפֶּסַח, וּבִדְרֹךְ
כָּלֵל קוֹרְאִים אֶז פְּרִשַׁת פְּנַחֵס שֶׁהוּא צִרוּף פֶּס"ח נ', הֵינּוּ
חַג הַפֶּסַח שָׁבוּ הַתְרוּמָמוּ נְשָׁמוֹת־יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁעַר הַנּוֹ"ן
שֶׁל הַקֹּדֶשׁה וַיֵּצְאוּ מִמְצָרִים. וְאַפְשָׁר לְטַעַם אֶז טַעַם מֵתוֹק
שֶׁל זְמַן חֲרוּתֵנּוּ. וְשַׁבָּת שְׁנִיָּה כְּנֶגֶד חַג־הַשָּׁבוּעוֹת, זְמַן
מִתֵּן תּוֹרָתֵנּוּ. וְעַל־פִּי־רַב קוֹרִין בָּהּ פְּרָשִׁיּוֹת מִטּוֹת־מִסְעִי,
הַמְּדַבְּרוֹת מֵהֶכְנֶת נְשָׁמוֹת־יִשְׂרָאֵל לְהַכְנִס לְאַרְצ־יִשְׂרָאֵל,
שֶׁשֶׁם עֶקֶר מְקוֹם קִיּוֹם הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, וְכִפִּי שְׁאֲדָם
זוֹכָה לְהַטּוֹת וְלִכְפֹּף עֲצָמוֹ, כֵּן זוֹכָה לְנִסְעַ וּלְהִגִּיעַ אֶל יַעֲדוֹ
וּמִבְקָשׁוֹ, שֶׁזֶהוּ מִטּוֹת־מִסְעִי, כִּפִּי הַהִטָּיָה - כֶּךָ נּוֹסְעִים.
וְעַל־כֵּן אֶפְשָׁר בְּשַׁבָּת הַזֹּאת לְטַעַם טַעַם חַג הַשָּׁבוּעוֹת,
וְצִדִּיקִים נִתְּנוּ רֶמֶז בְּפִסּוּק (חִבְקוּק ג, ט): "שִׁבְעוֹת מִטּוֹת אָמַר
סָלָה", שֵׁישׁ קֶשֶׁר בֵּין פְּרִשַׁת מִטּוֹת לְחַג הַשָּׁבוּעוֹת. וְשַׁבָּת
שְׁלִישִׁית הִיא פְּרִשַׁת דְּבָרִים - "שַׁבָּת־חֲזוֹן" וְהִיא מְכֻנָּת
כְּנֶגֶד חַג הַסָּכוֹת, זְמַן שְׁמֻחָתֵנּוּ. וּמוּבָא בְּשֵׁם צִדִּיקִים זִי"ע
שְׁשַׁבָּת־חֲזוֹן הִיא הַשַּׁבָּת הַמְרוּמָמֶת בְּיוֹתֵר מִכָּל שַׁבָּתוֹת

הַשָּׁנָה, וְאֶפְשָׁר לְזָכוֹת בָּהּ לְחֻזּוֹן וּרְאִיָּה עֲלֵאִית מֵעֵין הַהִתְגַּלּוּת שֶׁל לַעֲתִיד לָבוֹא וּבִנְיַן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, כִּי חֻזּוֹן הוּא מְלִשׁוֹן נְבוּאָה וּרְאִיָּה, וְדִיקָא בְּשִׁבְתָּ זֹאת לִפְנֵי תַשְׁעָה-בָּאֵב, אֶפְשָׁר לְטַעַם בָּהּ טַעַם עָרֵב וּמִתּוֹק מֵעֵין הַגָּאֻלָּה הַעֲתִידָהּ, וְכֻמוֹ שֶׁאִמְרוּ דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת: חֻזּוֹן רְאִישֵׁי-תִבּוֹת: חִיצֵי זֵעַם וְחִיצֵי נִחְמָה. כִּי בְּתוֹךְ הַזֵּעַם בְּעֶצְמוֹ גִּנּוּזוֹ עֵצָם הִנְחָמָה. נִמְצָא, שֶׁעַל-יְדֵי קִשּׁוֹר שְׁלֹשָׁה שְׁבִתוֹת אֵלּוּ בִּיחִיד נִמְשָׁךְ עַל אָדָם אֹר גָּדוֹל מְאֹד, וַיְהִי לֹ חֲדָשׁ מִנְחָם אֵב מֵאִיר וּשְׁמַח.

ט.

עֲלֶיךָ לְזָכֹר אֶהוּבֵי אַחֵי הַיָּקָר, שֶׁבַח־מִישֵׁי לְחֲדָשׁ מִנְחָם אֵב חַל הַהִלּוּלָא קְדִישָׁא שֶׁל הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה זִי"ע (רַבֵּנוּ יִצְחָק בֶּן רַבִּי שְׁלֹמֹה), וְהוּא יוֹם מְסַגֵּל לַפֶּעַל בּוֹ יִשׁוּעוֹת רַבּוֹת וְהַשְׁפָּעוֹת גְּדוּלוֹת. כִּי הָאֶרֶץ"ל הִיא מֵהַצְּדִיקִים יַחֲדֵי הַדּוֹרוֹת שֶׁעַל יָדָם עֲבָרָה מְסֵרֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהוּא גֵלָה אֶת נִסְתָּרוֹת הַזֹּהַר וְסוּדוֹתָיו וּפִרְשׁ אוֹתוֹ עַל פִּי סֵדֶר הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת הָעוֹלָמוֹת, וְעַל-כֵּן בְּיוֹם הַהִלּוּלָא שָׁלוֹ, זְכוּתוֹ מֵאִירָה בְּאוֹר גָּדוֹל מְאֹד הֵן לְמַעְלָה וְהֵן לְמַטָּה, וְאֲשֶׁרִי הַזֹּכֶה לְהִגּוֹת אֶפְלוֹ קֶצֶת בְּכַתְּבֵי הַקְּדוּשִׁים, כְּמוֹ בְּסִפְרֵי

ה'עץ-חיים' ו'פרי-עץ-חיים' והשמונה שערים, וכמו שרבונו ז"ל קבע לנו בסדר דרך הלמוד שלו (שיחות-הר"ן, סימן ע"ו) וכלל שם גם את כל ספרי קבלה מהאריז"ל.

ואף שאנחנו רחוקים מאד מהבנת הענינים על בריהם, אבל רבנו ז"ל כבר גלה לנו (בשיחה הנ"ל) ואמר, שאין צריכין בלמוד רק האמירה לבד, לומר הדברים בסדר, וממילא יבין. וגם איתא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עד) שיש בחינת 'דבור בלי דעה', שהוא חשוב מאד בלמוד התורה. ואם כן, בדרך זו יכול כל אדם להכליל בסדר דרך למודו גם את הלמוד הקדוש הזה, וכלשונו הקדוש של הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע (הנהגות האדם סעיף ה'): 'ולפעמים ילמד באימה במעט איזה כתבים מהאריז"ל. ועל-כן ביום ה' מנחם אב, יומא ההלולא שלו, הזמן מכשר ביותר להתחיל איזה קביעות בלמודי כתביו הקדושים, ויהיה נחשב כאלו משתטח על ציונו הקדוש בעיר צפת, ואור תורתו יעזר לו להמשיך על עצמו חדש מנחם אב מאיר ושמח.

עליך לדעת, אהובי אחי היקר, שיום תשעה באב בעצמו הוא יום קדוש ונורא מאד, ודיקא מחמת גדל קדשתי ומעלתו, רבו עליו הקטרוגים עד שגרמו בו החרבנות של שני בתי המקדש, וכדרך הסטרא-אחרא לקנא בסטרא דקדשה ולהתגרות בה, וכשמשיח יבוא יהיה יום תשעה באב לחג ומועד גדול, ויקראו בו מגלת איכה בנגון של שמחה ועם ברפת שהחיינו. ועל-כן אמרו חכמינו הקדושים (שלחן-ערוך, ארנח-חיים, תקנט, ד): 'אין אומרים תחנה ונפילת-אפים בתשעה באב מחמת דאקרי מועד'.

ולכאורה יפלא מאד, הרי צמים בו ונוהגים בו כל החמשה ענויים, ויושבים על הארץ ואומרים קינות, ויחד עם זאת, אין אומרים בו תחנון כי הוא נקרא מועד וחג? איך אפשר להבין דבר זה שנראה פתיתי דסתרי וכשני הפכים בנושא אחד?! אלא התשובה היא, שבאמת, בפנימיותו, היום הזה הוא אכן מועד וחג גדול מאד, רק מחמת עצם בהירות אורו מכרחים לכסות אותו ולצמצם זיוו שלא יסנוור העינים... ובכך שאין אנו אומרים בו תחנון מזכירים לנו שבתוך היום הזה גנוז אור נורא ונפלא

וְנֶעְרַב עַד מָאד, וְעָלִינוּ לְכֶסֶף וּלְהַשְׁתַּוְקֶק לְבִיאת הַמָּשִׁיחַ
שָׂאז יתגלה אור זה בְּעֶצְמָתוֹ לְכָל בָּאֵי עוֹלָם.

וְעַל־כֵּן אֵיתָא בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (אִיכָה־רַבָּה א, נא)
שְׁבַת־שְׁעָה־בָּאֵב נולד מְשִׁיחַ, כִּי בַתּוֹךְ הַיּוֹם הַזֶּה גָּנוּז אור
הַגָּאֲלָה וְהַתְּגִלּוֹת שֶׁל מְשִׁיחַ, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד כָּפִי טְרַחַתּוֹ
וַיִּגִּיעַתּוֹ בְּעִבּוּדַת ה', וְכָפִי כְּסוּפּוֹ לְקָרֵב אֶת בִּיאת הַמָּשִׁיחַ,
כֵּן זֹכֶה לְהַרְגִּישׁ אֶת הַתְּנוּצָצוֹת הַגָּאֲלָה בְּיוֹם זֶה, וְכִבְר גָּלָה
לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן עח) שְׁבַתּוֹךְ כָּל יְהוּדֵי
יֵשׁ חֶלֶק שֶׁל מְשִׁיחַ. וְנִדְרָשׁ מִמֶּנּוּ לְהַשְׁתַּדֵּל שִׁי'חֲחַלֶּק־
מְשִׁיחִי שָׁלוֹ כִּבְר יוֹפִיעַ בְּעוֹלָם, וְאִז יִרְגִּישׁ בְּיוֹם זֶה
הַתְּנוּצָצוֹת מֵעֵין הַגָּאֲלָה, וַיִּכְסֹף וַיִּשְׁתַּוְקֶק לְבִיאת הַמָּשִׁיחַ
שִׁיבּוֹא בְּקֶרֶב בְּיָמֵינוּ, וְאִז תִּתְּגַלֶּה פְּנִימִיּוֹתָם שֶׁל יָמֵי חֹדֶשׁ
אֵב, וַיְהִי לְכֻלָּם חֹדֶשׁ מִנַּחֵם אֵב מֵאִיר וְשִׁמְחָ.

יא.

עָלִיד לְדַעַת, אֶהוּבֵי אַחֵי הַיָּקָר, שֶׁהַתְּפִלוֹת שֶׁל תְּשַׁע־
בָּאֵב חֲשׁוּבוֹת וַיִּקְרוֹת מָאד בְּשָׁמַיִם, כִּי כְּשֶׁהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־
הוא רוֹאֶה אֶת בָּנָיו שְׂאִינָם מְתִינָאִשִׁים מִן הַגָּאֲלָה רַק
מִמְּשִׁיכִים לְזַכֵּר אֶת הַחֲרָבָן וּלְחִכּוֹת וּלְצַפּוֹת עַל הַגָּאֲלָה
וְעַל בָּנֵין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, זֶה מְעוֹרֵר רַחֲמִים רַבִּים לְמַעַלָּה

ונשפעים למטה חסדים גדולים לאין שעור, ואפלו מלכי
אמות-העולם כשראו עם ישראל מקוננים ומתאוננים
על החרבן שארע לפני שנים רבות כל-כך, ועדין בוכים
ומצטערים על זה כמו שקרה עכשו ממש, מזה הבינו את
עצם מעלת עם ישראל, ואיך שאם פעם לא תתבטלנה
מעלתם וחשיבותם מן העולם, וכמו שפרשו צדיקים את
הפסוק (איכה א, ג): "כל רדפיה השיגוה בין המצרים", שכל
רדפיה ושונאיה של כנסת ישראל השיגו והבינו עצם
מעלתם דיקא בין המצרים, כי ראו איך שמחזיקים מעמד
אחרי שנים כה רבות של טלטול וגלות ולא מתאששים מן
הגאולה כלל.

על-כן הוא עת רצון גדול מאד בשמים, כשאדם יושב
על הקרקע או על ספסל נמוך בתשעה-בבא, ומתפלל אל
הקדוש-ברוך-הוא ומפרש לפניו את כל שיחו, כי אז יש לו
לב נשבר ונדכה, ואפשר לפעל כל משאלות לבו לטובה,
וכמו שכתוב (תהלים נא, יט): "לב נשבר ונדכה אלקים לא
תבזה", וכן (שם לד, יט): "קרוב ה' לנשברי לב ואת דכאי רוח
יושיע"; אשרי המנצל רגעים אלו בתפלה ובקשה להשם-
יתברך, כי יזכה אז לפעל ישועות גדולות ורחמים רבים.

יב.

דַּע לָךְ, אֶהוּבִי אַחִי הַיָּקָר, שְׁבֹאֲמִירַת אֵיכָה וּפְסוּקֵי קִינוּת
שְׁנוּהֲגִים לּוֹמַר בְּתִשְׁעָה-בָּאָב, פּוֹעֲלִים דְּבָרִים גְּדוֹלִים, כִּי
בָּזָה הוֹפְכִים אֶת הַקִּינוּ"ת לְתִקּוּ"ן שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת שְׁווֹת, רַק
שְׁבִתְבַּת קִינוּת הָאוֹת נו"ן כְּפּוֹפָה וּבִתְבַּת תִּקּוֹן הָאוֹת נו"ן
פְּשׁוּטָה (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רמז). וְהִבְאֹר בָּזָה הוּא,
כִּי הָאוֹת נו"ן מְרַמֶּזֶת עַל מִדַּת הַבִּינָה שִׁישׁ בֶּה חֲמֻשִּׁים
שְׁעָרִים, וְכָל זָמַן שֶׁאֵין הַבִּינָה פְּשׁוּטָה וּבְרוּרָה רַק כְּפּוֹפָה
וּמְשֻׁפֶּלֶת, וְעֵדֵינוּ יֵשׁ לְאָדָם שְׂאֵלוֹת וּסְפָקוֹת, וְכַעֲיֵן תְּבוֹת
'תִּיקוּ' שֶׁמְצִינוּ בִּש"ס, שֶׁהוּא לְשׁוֹן סֶפֶק וְחֶסְרוֹן בְּרוּר, אִז
שִׁיךְ עֲנִין שֶׁל קִינוּת וְאֲנִינוּת. אֲבָל כֵּאֲשֶׁר הַבִּינָה בְּהִירָה
וּבְרוּרָה, וְאָדָם מְגִיעַ לְהִבְנָה מְחֻלָּטָה, שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת
בְּלַעַדֵּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, מִיד הַקִּינוּ"ת מִתְהַפְּכוֹת לְתִקּוּ"ן,
וְאָדָם מְגִיעַ לְגִלּוֹי עָצוּם מִשְׁעַר הַנוּ"ן שֶׁל הַקֶּדְשָׁה, וּמְאִיר
עָלָיו מֶלֶךְ הַכְּבוֹד.

יג.

עֲלֶיךָ לְדַעַת, אֶהוּבִי אַחִי הַיָּקָר, שְׁרַבְנוּ ז"ל מְגִלָּה (לְקוּטִי
מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', רִיט) הִבְנָה אַחֲרֵת בְּכָל עֲנִין הַחֲרָבָן. וּלְעֵמֶת רַב
בְּנִי-אָדָם אֲשֶׁר חוֹשְׁבִים שֶׁהַחֲרָבָן הִיָּה מַחֲמַת מַעוֹט אוֹר

ורבוי חשך, רבנו ז"ל מגלה שהחרבן היה עלידי רבוי אור ומעוט חשך, שהקדוש-ברוך-הוא הסיר את המסך והמסוה המצמצם את האור של הקדשה שלא יסגור את העינים, והקדוש-ברוך-הוא הסיר את המחצה הזאת, ועל-ידיזה נחרב בית-המקדש, וכמו שכתוב (איכה ב, יז): "בצע אמרתו", ואמרו חכמינו הקדושים (איכה-רבה ב, כא): 'בזע פורפירא דיליה' - שהקדוש-ברוך-הוא, כביכול, קרע את הלבוש שלו, ואז התגלה האור ברב תקפו וגבורתו, ועל-ידיזה נחרב בית-המקדש.

ויוצאת מזה התחזקות עצומה, כי אם היה החרבן עלידי מעוט אור ורבוי חשך, מי היה יכול לחגור מתניו ולחשב שהוא יחזר וידליק את האור לגרש את החשך?! אבל אם החרבן נובע מרבוי אור ומעוט חשך - אנו יכולים לעבד על מדת הצמצום, ולהתחיל לעבד את ה' כפי מעמדו ומדרגתו, ולאט לאט להחזיר את הלבוש והכסוי המכרח לחצץ בפני האור למקומו, ובזה יבנה את מוחו ודעתו שהוא בגן בית-המקדש ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות לג, ב): 'כל מי שיש בו דעה כאלו נבנה בית המקדש בימיו, כי אי-אפשר להשיג השגות אלקות אלא עלידי צמצומים רבים' (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן

ל), הִינּוּ שְׂיַעֲבֹד אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּפִי דַעְתּוֹ וְהַשְׁגָּתוֹ
בְּאוֹתָהּ עַתָּה, וּבְכָל פַּעַם יַעֲלֶה וְיִרִים אֶת עַצְמוֹ מִדְּרָגָה
לְדְרָגָה, וְלֹא יִהְרָס גְּבוּלֵי מוֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, וְאִזּוֹ יִזְכֶּה לִבְנוֹת
אֶת בֵּית הַמִּחִין שְׁלוֹ עִם צִמְצוּם קְדוֹשׁ, וְיִהְיֶה נֶחֱשֵׁב כְּאִלוֹ
נִבְנָה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו.

יד.

דַּע לָךְ, אֶהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, שְׁעָקָר אֲמִירַת קִינוֹת צָרִיךְ
לִהְיוֹת עַל הַעֲלָמַת אוֹר צְדִיקִי אֲמַת מִן הָעוֹלָם, כִּי יֵשׁ
צְדִיקִים שְׂיֵשׁ בְּכוּחָם לְעוֹרֵר אֶת כָּל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּלְהַחְזִיר אֶל חֵיק אֲבִיהֶם שְׁבַשְׁמִים, אֲבָל
מִרְבַּ מַּחֲלָקַת וּמְרִיבוֹת שְׂיֵשׁ עֲלֵיהֶם, אוֹרֵם הַגָּדוֹל נַעֲלָם
לְגִמְרֵי מִן הָעוֹלָם, וְנִתְקַיֵּם (אִיכָּה ד, א): "תִּשְׁתַּפְּכֶנָּה אֲבִנֵּי
קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת", שְׁאֲבִנֵּי קֹדֶשׁ שֶׁהֵן נְשָׁמוֹת-יִשְׂרָאֵל,
מִתְגַּלְגָּלִים בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת וְאִין לָהֶם רוּעָה וּמִנְהִיג
שִׁידְרִיךְ אוֹתָם בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר.

וְעַל זֶה צְרִיכָה לִהְיוֹת הַבִּכָּיָה וְהַקִּינָה בְּתִשְׁעָה-בָּאָב,
שִׁיחֲזֹר וְיִתְגַּלֶּה אוֹר הַגָּדוֹל שֶׁל הַצְּדִיקִי-אֲמַת בָּעוֹלָם,
וּמִוֵּהֲרֵנִי תִּזְלֵל הִיָּה סָגוּר רַב יוֹם תִּשְׁעָה-בָּאָב וְהִיָּה מְאוֹנֵן
וּמְקוֹנֵן עַל עַצֵּם הַעֲלָמַת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל מִן הָעוֹלָם, כִּי

הוא הִיָּה התלמיד הגדול של רבנו ז"ל שקבל את דעתו הקדושה בשלמות, והבין היטב שהלמודים של רבנו ז"ל יחזירו את כל העולם בתשובה אליו יתברך, אבל מאד התגברו עליו המחלקת והרדיפות מכל הצדדים, ולא היה יכול לקרר את עצמו רק עם אמירת הקינות של ירמיהו הנביא שהיה מקונן על החרבן ועל העלמת אור הנביאי וצדיקי־אמת מן העולם, והיה מוסיף עוד תפלות ובקשות כהנה וכהנה, ועל־ידי־זה זכינו שאורו של רבנו ז"ל מחיה ומקים אותנו עד היום הזה, ועל־ידי הפצת ספריו ולמודיו הקדושים תבוא הגאֻלה.

ובמגלת איכה חוזרים ואומרים כמה פעמים את תבת 'איכה', ואיתא בתקוני־זהר (תקון סט; קיא, ב) ששתבת 'איכה' היא כמו 'איכה' שאמר הקדוש־ברוך־הוא לאדם הראשון אחר החטא (בראשית ג, ט), שמשמעותו: "איפה אתה?!" ובודאי הקדוש־ברוך־הוא ידע בדיוק איפה הוא, אבל זה כמו שמדברים לנכח בן אדם ושואלים אותו "איפה אתה?!" מה קרה לך? איך הגעת למצב שפל וירוד כזה? ועל זה אנחנו מאוננים ומקוננים בתשעה באב: "איכה ישבה בדד" וגו' איכה יעיב באפו וגו', איכה יועם זהב וגו', כאומר: "איפה אנחנו?!" "לאן הגענו?!" "מה קרה לנו?!"

איך התרחקנו כל-כך מן הצדיקים והלמודים שלהם?! אבל בתוך תבת 'איכה' גם מרמז התקון והתשובה, כי איכה היא אי"ה כ', ועלינו לשאל ולבקש איה מקום כבודו יתברך, כי כבודו יתברך נמצא בכל פרט של הבריאה אפלו במקומות הכי ירודים והכי שפלים (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן יב). וכשאדם שואל ומבקש איה מקום כבודו, בזה הופך את תכלית הירידה לתכלית העליה, וזוכה שחוזר ומאיר עליו כבוד השם-יתברך, ובפרט כשמתחיל לחפש להאיר על נפשו את אור הצדיקים המאירים לנו בתקף גלותנו - זו הנחמה הגדולה ביותר, ובזה מתגלה לו אור הגנוז שיש בימים אלו, ויהיה לו חדש מנחם אב מאיר ושמח.

טו.

עליך לדעת, אהובי אחי היקר, שתפלת מנחה אחר הצהרים בתשעה-באב היא תפלה גבוהה ומעלה מאד, כי אז כבר לובשים טלית ותפלין ואומרים את תפלת 'נחם', ומקבל, שאז הוא זמן לידת המשיח ומאיר ביותר ה'מועד' של תשעה-באב. ואשרי המתפלל תפלה מנחה במתינות כפי כוחו, ומשלים את חלקי התפלה שהחסירו בשחרית,

וגם מכון היטב בתפלת 'נחם' שנזכה לנחמה אמיתית מכל צדוֹתֵינו, ויחזור ויתגלה שם הצדיקים אמתיים בעולם, ונזכה כלנו לחזור בתשובה שלמה לפניו יתברך.

כי על זה אנחנו אומרים "נחם ה' אלקינו את אבלי ציון ואבלי ירושלים" וכו'. "אבלי ציון וירושלים" הם נשמות ישראל שעדין רחוקים מן הצדיקים ומלמודי היראה שלהם, כי ציון בגימטריא יוס"ף, שהוא הצדיק-יסוד עולם, שעל ידו יש תקנה טובה לכל נשמות ישראל לחזור בתשובה שלמה לפניו יתברך, וירושלים הוא יראה שלם, שהיא היראה האמתית שהצדיקים מכניסים בנו, ועקר הנחמה הוא על-ידי ההתקרבות אליהם. וכמו שמסימים הברכה: ברוך אתה ה' מנחם ציון ובונה ירושלים, כי על-ידי שהקדוש-ברוך-הוא מנחם ציון שהוא הצדיק, והלמוד שלו מתפרסם בעולם, על-ידי-זה יהיה בונה ירושלים, ותהיה נבנית יראה שלמה אצל כל באי עולם, ויתגלה אור אלקותו יתברך לכל העולם כלו.

ועל-כן מזכירים אז את הפסוק (זכריה ב, ט): "ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה". כי עכשו הוא סיום הכ"א יום של בין-המצרים, המכונים נגד השם הקדוש אהי"ה העולה במספר גימטריא כ"א, והוא

השם של תשובה, כידוע, שפרושו: "אנא זמין למְהוּי", אני מתחיל מרגע זה שתהיה לי הויה בעולם, ובזה מתהפכים ימים אלו מאכל ליום טוב, ומיגון לשמחה, וזוכים לחדש מנחם אב מאיר ושמח בהארה עצומה.

טז.

עליך לדעת, אהובי אחי היקר, שבמוצאי-תשעה-באב יש מצוה גדולה לקדש את הלבנה בשמחה עצומה, כי קדוש-הלבנה מרמז על התגלות מלכות בית-דוד ומלך המשיח, וכמו שמזכירים אז זכותו של דוד-המלך ואומרים: "דוד מלך ישראל חי וקים", וכן מזכירים את הפסוק (הושע ג, ה): "ובקשו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם". ועל-כן אחר שטועמים משהו להשיב את הנפש אחר הצום ונועלים את הנעלים, כדאי לזרז את עצמו לקדש את הלבנה ברב עם ובשמחה עצומה ולהתפלל אל השם-יתברך שבקרוב יתגלה משיח-צדקנו ויהיה התקון השלם.

וכן אז הזמן מסגל ביותר להתפלל על מציאת הזווג, וכמו שאומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות חתון, חלק ב', סימן ב'): 'קדוש לבנה - סגלה שימצא אדם את זווגו, וסימן לדבר, לבנה ראשי תבות בתולה נישאת ליום הרביעי'. כי

בְּכָל מְצִיאת הַזּוּג יֵשׁ קְרוֹב הַגָּאֻלָּה. כִּי אֵין מְשִׁיחַ בָּא
עַד שְׂיִכְלוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת שְׁבִגוּף (יְבָמוֹת סב, א), וַיִּוָּלְדוּ כָּל
הַנְּשָׁמוֹת הַצָּרִיכִים לְצֵאת לְזֶה-הָעוֹלָם. וְעַל-כֵּן מְקַבֵּל
מַצְדִּיקִים שְׁקִדּוֹשׁ לְבָנָה גַם מִסְּגָל לַפֶּעַל זֶרַע שֶׁל קִימָא,
וְהַרְמָז בַּפֶּסוּק (בְּרֵאשִׁית יז, יז): "הַלֵּבָן מֵאָה שָׁנָה יוֹלֵד". הַלֵּבָן
אוֹתִיּוֹת לְבָנָה, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ בְּמוֹצְאֵי-תְשַׁע־בָּאב, שֶׁהוּא
הַזְּמַן שֶׁל הַתְּגִלּוֹת הַמְּשִׁיחַ, אֲזִי הַזְּמַן מִסְּגָל לַפֶּעַל מְצִיאת
הַזּוּג וְזֶרַע שֶׁל קִימָא, וְכֵמוֹ שֶׁמִּתְפַּלְלִים אֲזִי עַל הַשְּׁלֵמַת
וּמְלוֹי אֹר הַלֵּבָנָה, שִׁיְהִיָּה כְּאוֹר הַחֲמָה וְכְאוֹר שְׁבַעַת יְמֵי
בְּרֵאשִׁית, וְאֲזִי יִזְכּוּ כָּלֵם לְחֹדֶשׁ מִנַּחֵם אָב מֵאִיר וְשִׁמְח.

יז.

עַלִּיד לְדַעַת, אֶהוּבֵי אַחֵי הַיָּקָר, שְׁשַׁבַּת שְׁלֹאֲחֵר תְּשַׁע־
בָּאב הַנִּקְרָאת 'שַׁבַּת-נַחְמוֹ' הִיא שַׁבַּת שְׁכֻלָּה נַחְמָה,
וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִנַּחֵם אֶת נַשְׁמוֹת-יִשְׂרָאֵל בְּנַחְמָה
כְּפוּלָה, וְאוֹמֵר לָהֶם (יִשְׁעִיָּה מ, א): "נַחְמוּ נַחְמוּ עַמִּי יֹאמֵר
אֱלֹקֵיכֶם", וְהוּא מֵהַפְטָרַת הַיּוֹם. וּמִשַּׁבַּת זֶה מִתְחִלִּים
שְׁבַעַת שְׁבוּעוֹת הַנִּקְרָאִים 'שְׁבַע דְּנַחְמָתָא', שְׁבוּ קוֹרְאִים
בְּמִשְׁךְ שְׁבַעַת שְׁבוּעוֹת הַפְטָרוֹת שֶׁל פֶּסוּקֵי נַחְמָה שְׁבַסְפָּר
יִשְׁעִיָּה. וּמִנְהֵג קְדוּם שֶׁמִּתְקַבְּצִים אֶצֶל צַדִּיקִים לְשַׁבַּת-

נַחֲמוּ, כִּי עַל יָדָם עָקַר הַנְּחֻמָּה שֶׁל נִשְׁמוֹת־יִשְׂרָאֵל, וְכָךְ הָיָה נְהוּג אֲצֵל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהֵיוּ אֲנָשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ מִתְקַבְּצִים אֵלָיו בְּשַׁבַּת־נַחֲמוּ, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל אֲזַכְּרֶנּוּ תּוֹרוֹת נּוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת הַמִּנְחָמוֹת וְהַמְּחִיּוֹת אֶת כָּל נִשְׁמוֹת־יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וְגַם הַשְּׂאָגָה וְהַהֲכָרָזָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל: "גִּעּוּוֹאֲלָד! זֵיט אֵייד נִישְׁט מֵיֶאֱשׁ! [אָהָה! אַל תִּתְיָאֲשׁוּ!] אֵין שׁוּם יָאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל!" נֶאֱמָרָה בְּשַׁבַּת־נַחֲמוּ הָאַחֲרוֹן שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל עָלֵי אֲדָמוֹת, שְׁנַת תַּק"ע, וְרַבְּנוּ ז"ל נָחַם אוֹתָנוּ בְּדִבּוּרָיו הַמְּתוֹקִים, כִּי רַבְּנוּ ז"ל הוּא הַנְּחֻמָּן הַגָּדוֹל, הַמִּנְחֵם אֶת כָּל נִשְׁמוֹת־יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל מָצֵב שֶׁהֵם, וְשִׁמוּ הַקְּדוֹשׁ נִקְרָא, כָּל־כָּלוּ, עַל שֵׁם מִדַּת הַנְּחֻמָּה, וְרִמְזוּ אֶת שְׁמוֹ בַּפִּסּוּק (בְּרֵאשִׁית ה', כט): "זֶה יִנְחֲמֵנוּ מִמַּעַשְׁנוּ וּמִמַּעֲצָבוֹן יִדְּיֵנוּ" וְגו'. וְעַל־כֵּן 'שַׁבַּת נַחֲמוּ' הוּא זְמַן מַעֲלָה בְּיוֹתֵר לְכָל אֶחָד לְהִתְחַדֵּשׁ בְּהִתְקַרְבוֹתוֹ אֶל רַבְּנוּ ז"ל וּבִקְיוֹם עֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת, כִּי זֶה עָקַר נַחֲמָתָנוּ וְתַקְוַתֵּינוּ בְּתַקְףָּ שְׁפָלוּתֵינוּ שְׂאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מִרַבְּנוּ ז"ל וּמִלְמוּדֵי הַקְּדוּשִׁים. וְעַל יָדוֹ תִּגְלֶה בְּקִרְבֵּי הַמִּנְחָם הַגָּדוֹל שֶׁהוּא מְשִׁיחַ־צִדְקָנוּ, וְיִהְיֶה לְכֻלָּם חֲדָשׁ מִנְחָם אֵב מֵאִיר וְשִׁמְחָה בְּזִרְיַחַת אוֹר הַגָּאֻלָּה.

יח.

דַּע לָךְ, אֶהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, שְׂיוֹם ט"ו בָּאֵב הוּא יוֹם טוֹב
חָשׁוּב מְאֹד בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים, וְכִמּוֹ שְׁאָמְרוּ (תַּעֲנִית
ל, ב): 'לֹא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל כִּמּוֹ חֲמִשָּׁה-עָשָׂר
בָּאֵב וְכִיוֹם הַכְּפוּרִים' וְכו', וְאִם חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים מְשׁוּיִם
אוֹתוֹ לְיוֹם הַכְּפוּרִים, אֶפְשָׁר לְתַאֵר בְּמִקְצַת אֶת גְּדֹל עֶצֶם
מַעֲלָתוֹ. וּמִט"ו בָּאֵב מִתְחִילָה הָאֶרֶץ הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים שֶׁל
רֹאשׁ-הַשָּׁנָה וְיוֹם-הַכְּפוּרִים וְסָכוֹת, כִּי הוּא אַרְבָּעִים יוֹם
לִפְנֵי בְרִיאַת הָעוֹלָם הַמִּתְחִילָה בְּכ"ה אֵלוּל, לִפְנֵי דִבְרֵי רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר שֶׁבִּתְשֵׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם, וְהוּא כְּדֻגְמַת אַרְבָּעִים יוֹם
לִפְנֵי יִצִּירַת הָוָה, שְׁמָאז מִתְחִיל הַכֹּל לְצִמּוּחַ וּלְהַתְפַּתַּח,
וּמִט"ו בָּאֵב וְאֵילָךְ הַלֵּילוֹת יוֹתֵר גְּדוֹלִים, וּמָאז צְרִיכִים
לְהוֹסִיף בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה בְּלֵילוֹת. וְכִמּוֹ דְּאִיתָא בַּגְמָרָא (שם
לא, א): 'מִכָּאֵן וְאֵילָךְ דְּמוֹסִיף יוֹסִיף', מִי שְׁמוֹסִיף בְּלִמּוּד
הַתּוֹרָה, מוֹסִיפִין לוֹ יָמָיו וְשָׁנוֹתָיו.

וְנוֹהֲגִים מִיּוֹם זֶה לְהַתְחִיל אֶת הַלְמוּדִים הַקְדוּשִׁים
הַנּוֹהֲגִים בְּחֶדֶשׁ אֵלוּל, כִּמּוֹ לְמוּד תַּנ"ךְ וְתַקוּנֵי-זֶהָר וְסִפְרֵי
רַבֵּנוּ ז"ל וְכו', כִּי מִיּוֹם זֶה מִתְחִיל לְהָאִיר הָאוֹר שֶׁל הַשָּׁנָה
הַחֲדָשָׁה, וּמִנֵּהָג יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים, שְׁמִיּוֹם ט"ו בָּאֵב וְאֵילָךְ

מתחילים לאחל אדם לחברו "כתיבה וחתומה טובה",
ונתנו צדיקים רמז, כי 'חמשה עשר באב' עולה בגימטריא
'כתיבה וחתומה טובה' מכון ממש. כי מאז כבר מתכוננים
אל המשכת קדשת ראש-השנה ויום הכפורים, ועל-ידי
שיש חדש מנחם אב מאיר ושמח, האור זורח לקראת
השנה החדשה, ונזכה כלנו לשנה טובה ומתוקה, שנת
גאולה וישועה.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם

תפלה לחדש מנחם-אב

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שְׂוִבִית
 אוֹתִי לְעוֹד חֹדֶשׁ מְנַחֵם-אָב בְּיָמֵי חַיִּי. אָנָּה
 ה'! וְבָנִי לְנַצֵּל אֶת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה עִם הָרַבָּה טוֹב אֲמַתִּי
 וְנִצָּחִי, וְאִזְכָּה לְהַרְגִּישׁ עֵצֶם אֶהְבֶּתְךָ עַל כָּל אֶחָד
 מִיִּשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל, וְעָלִי הַדָּל וְהָאֲבִיּוֹן בְּפָרֶט, וְכַמָּה
 אַתָּה מְרַחֵם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 "בְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים" (תהלים קג, יג), כִּי בְּחֹדֶשׁ מְנַחֵם-
 אָב אַתָּה נוֹהֵג בְּאָב הַמְּנַחֵם אֶת בָּנָיו וְאוֹמֵר לָהֶם:
 "עוֹד מַעֲט וְאַתֶּם חוֹזְרִים אֵלַי וְלֹא נִפְרַד עוֹד
 לְעוֹלָם", וְגַם אֲנַחְנוּ מְנַחֲמִים אוֹתְךָ אֲבִינוּ מִלִּפְנֵינוּ,
 שְׁאֵנוּ חוֹזְרִים בְּתִשּׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, וְנִהְיָה בָּנִים
 טוֹבִים וְחַבִּיבִים וְלֹא נַעֲזֹב אוֹתְךָ לְעוֹלָם. עַל כֵּן רַחֵם

נָא עָלֵי הָעֵנִי וְהָאֲבִיוֹן שְׁאֻזָּכָה לְהַרְגִּישׁ הַיָּמִב בְּלִבִּי
 אֶת עֲצָם אֶהְבֶּתֶךָ אֱלֹי, וְכִמָּה אֶתָּה מִחֲכָה וּמִצָּפָה
 שְׁאֲשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, וְאֻזְדָּרוּ מְאֹד
 לְתַקֵּן אֶת מַעֲשֵׂי וּלְחַדֵּשׁ אֶת הַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ עָלַי
 בַּחֲשָׁד, וּמַעֲתָה אֶתְחִיל לְהִתְמַיֵּד בְּתוֹרֶתְךָ
 הַקְדוּשָׁה שְׁעוּרִים בְּסִדְרָן בְּכָל מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה
 הַקְדוּשָׁה: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא וּמִדְרָשׁ, וְאֶדְקָדֵק
 מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל אֶת שְׁלֹשֶׁת הַתְּפִלוֹת בְּכָל יוֹם
 בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת בְּמִנְיָן, וְאֻזָּכָה לְפָרֵשׁ שִׁיחֲתִי לְפָנֶיךָ
 בְּכָל יוֹם בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁימוֹת גְּמוּרָה, וּבִזְה אֲדַע
 שְׁאֲנִי בָּבֶן חָבִיב לְפָנֶיךָ וְאֶתָּה תִּרְחֵם עָלַי כְּרַחֵם אָב
 עַל בָּנִים.

אָנָּה ה'! זַכֵּנִי לְהִבִּין מַעֲלַת הַיָּמִים הָאֵלֹו שֶׁל בֵּין־
 הַמִּצְוִיִּם שֶׁהֵם מְסֻגָּלִים מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיךָ,
 וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כָּל רִדְפֶיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמִּצְוִיִּם"
 (איכה א, ג), שֶׁכָּל הָרִדְפִים אַחֲרֵי הַשְׂכִּינָה הַקְדוּשָׁה

ישיגו אותה דיקא בימים של בין-המצרים, ובפרט
בתשעת הימים הראשונים של חדש מנחם-אב,
שאז מתאבלים ביותר על חרבן בית-המקדש,
ונמנעים מכל-מיני שמחה חיצונית ומאכילת בשר
ומשתית יין.

אנא ה'! זכני להרגיש היטב בלבי כמה חסר לי את
בית-המקדש וכמה היזה טוב לי לעלות
לירושלים ולבית-המקדש ולקבל את פני השכינה
הקדושה ולראות פהנים בעבודתם ולוויים בדוכנם
וישראל במעמדם, וזכני שיתעוררו בלבי געגועים
גדולים לראות את בית מקדשך בנוי על תלו
ומשכלל על מבוננו, עד שארגיש בימים אלו
כסופים עצומים לביאת המשיח ולבנין
בית המקדש.

רבוננו של עולם! זכני לומר בכל לילה בעת חצות-
לילה את סדר אמירת תקון-חצות שהוא

עֲשֶׂרָה מִזְמוּרֵי תְהִלִּים בִּיחָד עִם פָּרָק חֲמִישִׁי
 מִמִּגְלַת אֵיכָה - "זְכֹר ה' מָה הָיָה לָנוּ" (אֵיכָה ה, א)
 וְגוֹמַר, כִּי שָׁמַעְתִּי מִפִּי הַצַּדִּיקִים שְׁנַעֲשִׂים עַל-יְדֵי-
 זֶה תִּקְוִינִים גְּדוֹלִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמִקְיָמִים בָּזֶה
 אֶת דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תַּעֲנִית ל, ב): 'כָּל
 הַמֵּתֵאֱבֵל עַל יְרוּשָׁלַיִם זֹכֶה וְרוֹאֶה בְּשִׂמְחָתָהּ,
 וְנֶאֱקָיִים זֹאת בְּתִמְיֹמוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, שְׁאֵקָה
 סְדוּר וְאֶגִּיד אֶת הַתְּקוּן בְּחִצּוֹת לִילָה וְלֹא אֶסְתַּכֵּל
 עַל שׁוֹם מְנִיעָה וּמַעַכְבִּ כָּלָל. וְזֶה בְּכָל יָמוֹת הַשָּׁנָה,
 וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, בְּיוֹתֵר בְּיָמִים אֵלּוּ שֶׁל בֵּין-
 הַמִּצְרִים וְחֹדֶשׁ מִנְחָם-אָב, שֶׁעַכְשָׁיו הוּא הַזְּמַן
 לְכַסֵּף וּלְהַשְׁתַּוֵּק בְּיוֹתֵר לְבָנֵינוּ בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ,
 שְׁאִזְכֶּה שְׁלֹא יַעֲבֹר עָלֵינוּ לִילָה אֶחָד שְׁאֵחָסִיר בּוֹ אֶת
 אֲמִירַת סֵדֶר תְּקוּן-חִצּוֹת, וּבְךָ אִזְכֶּה שִׁיחִיָּה לִי חֵלֶק
 בְּגִאֲלָה הָעֲתִידָה, וּבְכֻמוֹ שֶׁשָּׁמַעְנוּ מִפִּי הַצַּדִּיקִים -
 שֶׁהִגָּאֲלָה הָעֲתִידָה תִּהְיֶה בְּזִכּוֹת אֵלּוּ שְׁאוּמְרִים
 'תְּקוּן-חִצּוֹת' בְּכָל לִילָה.

רבונו של עולם! זפני להיות תמיד בשמחה ולקיים
 דברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כד):
 "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד!", ואפלו
 בימים אלו של בין-המצרים וחדש מנחם-אב
 שאסור להראות שמחה חיצונית אבל לבי יהיה
 תמיד קשור במדת השמחה ולא אסיח דעתי מן
 השמחה כלל, וגם בחדש מנחם-אב שעליו נאמר
 (תענית כו, ב): 'משנכנס אב ממעטים בשמחה', אקיים
 את זה כפי פרוש הצדיקים: 'משנכנס אב' —
 יכולים בני אדם למעט את עצמם, ואיך? 'בשמחה'!
 כי השמחה היא עקר גדול בעבודת השם-יתברך
 ודיקא על-ידי שמחה זוכים לחרות המחין ולצאת
 מכל-מיני מצרים ודחקות, וכמו שפתוב (ישעיה יב,
 א): "כי בשמחה תצאו", ועל-ידי שמחה
 תהיה הגאולה.

רבונו של עולם! זפני לבקש תמיד את מדת

השָׁלוֹם וְלִרְדֹּף אַחֲרֶיהָ וּבָמוֹ שְׂפָתוֹב "בְּקֶשׁ שָׁלוֹם
וּרְדִפָּהּ" (תהלים לה, טו), וְאַזְכָּה לַהֲיוֹת מִתְלַמִּידוֹ
שֶׁל אֶהְרֵן הַכֹּהֵן, שֶׁהֵלֹאֵל שָׁלוֹם הָיָא בְּרֵאש־חֹדֶשׁ
מִנְחָם-אֵב, וְלַהֲיוֹת 'אוֹהֵב שָׁלוֹם וְרוֹדֵף שָׁלוֹם,
אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמִקְרָבָן לַתּוֹרָה' (אבות א, יב),
וְאַזְכָּה לַהֲיוֹת אִישׁ שָׁלוֹם בְּאַמֶּת, וְלַעֲשׂוֹת אֶת כָּל
מַה שְּׂאוּכַל בְּדֵי לְהַשְׁכִּין שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵירוֹ
וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא אֶסְתַּכַּל עַל שׁוֹם מְנוּעָה
בְּלָל, כִּי כָּל הַגְּאֻלָּה תִּלְוִיָּה בְּמִדַּת הַשָּׁלוֹם, וּבָמוֹ
שְׂפָתוֹב: "מַה נָּאוּז עַל הַהָרִים רִגְלֵי מְבַשֵּׁר מִשְׁמִיעַ
שָׁלוֹם מְבַשֵּׁר טוֹב מִשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אָמַר לְצִיּוֹן מִלֶּךְ
אֱלֹהֶיךָ" (ישעיה נב, ז). וּבְמִדַּת הַשָּׁלוֹם בּוֹנִים אֶת
בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּחְרַב עַל-יְדֵי שְׁנֵאת-חֲנָם וּמְרִיבוֹת
וּמַחְלֻקוֹת, עַל-כֵּן אֲרַבָּה בְּשָׁלוֹם בְּכָל מְקוֹם וְאַהֲיָה
מְעוֹרָר אֶת כָּל הַבְּרִיּוֹת עַל מִדַּת הַשָּׁלוֹם וְעַל-יְדֵי-
זֶה נִקְרַב אֶת הַגְּאֻלָּה.

רבונו של עולם! הצדיקים גלו לנו שהסוד של
 חדש מנחם-אב מנח בפסוק "הספת ושמע
 ישראל היום הזה נהיית לעם לה' אלקיך" (דברים כז,
 ט), כי הראשיתבות של ה'ספת ו'שמע ו'ישראל
 ה'יום - הם הנו"ה, והוא השם הקדוש שפאיר
 בחדש מנחם אב, כי הספת הוא מלשון כתיחה
 ושכירה, ודיקא בחדש זה שהיתה בו הכתיחה
 והשכירה של נשמות ישראל בחרבן בית
 המקדש, אם אדם מחזיק מעמד ויודע שכל מה
 שעובר עליו הוא רק לטובתו כדי להתזירו
 בתשובה שלמה לפניך, אזי מהפך את תכלית
 הירידה לתכלית העליה, ויוצא מכל גלותו. ועל-
 כן זכני אבי שבשמים! להתחזק ביותר בימים אלו
 לשמע ולצית להברי הצדיקים המדריכים אותנו
 בדרך התשובה, ואהיה כמו תינוק שנולד עכשיו,
 נאקים דברי הפסוק "היום הזה" ממש - "נהיית
 לעם לה' אלקיך", ואזכה להרגיש כבר
 מעין הגאולה.

רבונו של עולם! הצדיקים גלו לנו ששלישת
 השבתות של ימי בין-המצרים הן כנגד
 השלישה רגלים: פסח שבועות וסוכות, על פן זכני
 לשמח ביותר בשבתות אלו ולהרגיש שמחת יום-
 טוב ממש, ובשבת ראשונה אטעם טעם של חג
 הפסח - זמן חרותנו, ואתחיל להתקרב אליך
 מחדש "בימי צאתנו מארץ מצרים". ובשבת שניה
 אטעם טעם חג השבועות - זמן מתן תורתנו,
 ואעשה התחלה חדשה בלמוד התורה הקדושה
 ובקיום המצוות בשמחה. ובשבת שלישית - שבת-
 חזון, אטעם טעם חג הסוכות - זמן שמחתנו, ואזכה
 לחזון וראיה עלאה מנאלה העתידה ומהבית
 השלישי, ולבון היטב בתפלת 'ותחזינה עינינו
 בשוכד לציון ברחמים', עד שיאירו עיני
 באור הנאלה.

רבונו של עולם! ביום חמישי לחדש אב חל יום

ההלולא קדישא של האריז"ל זכותו יגן עלינו,
שגלה ופרסם את תורת הנסתר בעולם בכתביו
הקדושים, ואף שאנחנו רחוקים מאד מהבנת
למוד האצילות הנשגב הזה, אבל כבר גלית לנו
על ידי צדיקך האמתיים שצריכים ללמוד בכל
ספרי התורה הקדושה אפלו בשלא זכינו עדין אל
הבנה ויריעה ברוכה, ובדרך אמירה בעלמא, על-
כן זכני שגם אני אטעם טעם פרי ועץ-החיים
ולהגות קצת בכתבי האריז"ל בכל יום באימה
וביראה, ואמשיך על עצמי האור הגדול שהאיר
הצדיק הזה בעולם.

רבנו של עולם! אנחנו מחכים בכליון עינים שיום
תשעה-באב יתהפך ליום-טוב גדול ולששון
ולשמחה לגצת נצחים, ואז נקרא את מגלת איכה
עם נגון של שמחה וברכת שהחינו, אבל כל זמן
שכן דוד עדין לא בא, זכני לשמר על קדשת היום

כְּפִי שֶׁהוּרֹו לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים וְלִקְיָם אֶת
הַחֲמִשָּׁה עֲנוּיִים בַּהֲלָכָה, וְאַתְּפִלָּל כָּל הַיּוֹם עַל
קְרוֹב הַגָּאֹלָה, וְאֶגִּיד אֶת מִגְלַת אֵיכָה וְהַקִּינּוֹת בְּלֵב
נִשְׁכָּר וְנִדְבָא, וּבְצִפּוֹי לְגָאֹלָה הָאֲמִתִּית, וּבַעֲקָר
לְאוּנָן וְלִקְנוֹן עַל הַעֲלָמַת אוֹר הַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים
מִן הָעוֹלָם, שֶׁהוּא עֶקֶר הַגָּלוּת, כִּי אִם הִיָּה אוֹרָם
הַגָּדוֹל נִתְגַּלָּה בְּעוֹלָם הָיָה כָּל הַבְּרִיּוֹת חוֹזְרִים
בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּמִיָּד הִיָּה בֶן דָּוִד בָּא, עַל־כֵּן זַכְנִי
אָבִי שְׁבַשְׁמִים, לְהַתְּפִלָּל הַרְבֵּה עַל הַתְּגָלוֹת אוֹר
הַצְדִּיקִים בְּעוֹלָם, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל הַדְּבָרִי יִרְמְיָהוּ
הַנָּבִיא בְּמִגְלַת אֵיכָה עַל הַקָּטָב הַזֶּה, עַד שְׁאֲתַעֲוֹרֵר
לְבַבָּהּ קְדוּשָׁה מְרַב בְּסוּפִים וְנַעֲנוּעִים לְרֹאוֹת
בְּגִלּוֹי אוֹר הַצְדִּיקִים, וְאַזְכֶּה לְהַתְּקַרֵּב
אֵלֵיהֶם בְּאַמֶּת.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! זַכְנִי לְהַתְּפִלָּל תְּפִלַּת מְנַחֵה בְּיוֹם
תַּשְׁעָה בָּאָב בְּהַתְּעוֹרְרוֹת רַבָּה וְלִזְכֹּר

שְׁתַּשְׁעָה בָּאֵב אַחֲרֵי הַצְהָרִים הוּא זְמַן לִירֵת מִשִּׁית,
וְתַשְׁעָה בָּאֵב אַקְרִי מוֹעֵד, וְאִזְכָּה לִזְמַר תְּפִלַּת 'נַחֵם'
בְּהַתְעוֹרְרוֹת גְּדוֹלָה וּבִכּוֹנָה רְצוּיָה, וּבְאַמִּירַת
פָּסוּק "וְאֲנִי אֱהִיָּה לָהּ נָאִם ה' חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב
וּלְכַבּוֹד אֱהִיָּה בְּתוֹכָהּ" (זְכַרְיָה ב, ט), אִזְכָּר שְׁעֵכֶשׁוּ
הוּא הַסִּיּוֹם שֶׁל עֶשְׂרִים-וְאַחַד הַיָּמִים שֶׁל יָמֵי בֵּין
הַמִּצְרִים הַמִּכְנֻנִים בְּגִגַּד הַשֵּׁם אֱהִיָּה, שֶׁהוּא שֵׁם
הַתְּשׁוּבָה, וְאִזְכָּה מַעֲכָשׁוּ לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה
בְּחַיִּים וְלָשׁוּב בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ יְתִבְרַךְ, וּבְךָ
אִזְכָּה לְבַנֵּן הַדַּעַת שֶׁהוּא בְּנֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ,
וּבְמֵאֵמֶר חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים: 'כָּל מִי שֵׁשׁ בּוֹ דַּעַה
כָּאֵלֹו נִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו' (פְּרָכּוֹת לָג, ב),
וְאַרְגִּישׁ מַעֲיֵן הַגָּאֻלָּה.

רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם! וּפָנִי לְכַרֵּךְ בְּרַכַּת קְדוּשַׁת-לְבָנָה
בְּמוֹצָאֵי תַשְׁעָה-בָּאֵב אַחֲרֵי הַצּוּם בְּשִׁמְחָה
עֲצוּמָה, וּלְהַתְּפִלֵּל הַרְבֵּה עַל הַתְּגִלּוֹת מַלְכוּת בֵּית

דוד משיחך שיבוא ויתגלה במהרה בימינו,
ובאותה עת להתפלל על בני ובנות ישראל שיזכו
למצא את זיוגם ההגון מן השמים ושיפקדו בזרע
של קיבוא, כי שמעתי מן הצדיקים שקדוש לבנה
מוסגל ביותר לדברים אלו, ובקרוכ יתקנים יהי אור
הלבנה באור החמה וכאור שבעת ימי בראשית
במו שהיתה קדם מעוטה, ובקרוכ תהיה הגאולה.

אנא ה'! זכני ל'שבת נחמו' שמחה ועליזה, עד
שאקבל נחמה בפולה מכל צרותי
ותתבטלנה לגמרי, וכדרך כל האסורים
שמתבטלים ברב וחד בתרי, ויתקנים בי "נחמו נחמו
עמי יאמר אלהיכם" (ישעיה מ, א), שאתנחם מכל
ענויי וצרותי הן ברוחניות והן בגשמיות, וזכני
בזכויות חנם לשבות שבת נחמו אצל צדיקים
ולקבל מהם דברי נחומים וחזוקים איך לחדש ימי
שעברו בחשך ולהתחיל חיים חדשים בדכנות
אלוקותך לעד ולנצח נצחים.

רבונו של עולם! זפני להתקדש ולהעביר את יום
 חמשה עשר באב בקדשה ובטהרה כראוי,
 ואתחיל להכין את עצמי לקראת הימים הנוראים
 הבאים עלינו לטובה, ואזכר את דברי חכמינו
 הקדושים שלא היו ימים טובים לישראל כחמשה
 עשר באב וכיום הכפורים (תענית לא, א), ואזכה
 להוסיף בלמוד התורה הקדושה ולהתחיל
 מעבשו את כל השעורים הנחוגים בחדש אלול, כי
 הכל מתחיל מחמשה עשר באב, שהוא ארבעים
 יום לפני יצירת הולד ובריאת העולם שהיה
 בעשרים וחמשה לחדש אלול, לפי דברי רבי
 אליעזר שבתשרי נברא העולם, על פן אחד
 עצמי לגמרי ביום זה, ואבקש הרבה מלפניך על
 כתיבה וחתומה טובה, וכך אאחל גם לאחרים,
 ואזכה ברחמיך הרבים לשנה טובה ומתקנה שנת
 גאולה וישועה, ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם • זה שמו מאד לו

תקון הכללי

תקון נורא ונפלא מאד מאד
לכלליות החטאים
והוא פנם הברית, רחמנא ליצלן

ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים כגשמיים וברוחניים
אשרי מי שיאמדם בכל יום

יסדו, תקנו, גלו, וצוה לפרסמו לכל ישראל
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עילאה, אדוננו, מורנו ורבנו
רבי נתמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

יוצא לאור על ידי
חסידו ברסלב
עיר הקדש ירושלים תשכ"א

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים
האמתיים שבדורנו. ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר.
קדושים אשר בארץ חמה. ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד
עולם נחל גובע מקור חכמה רבנו נחמן בן בינא. זכותו יגן עלינו, שגלה
תקונו זה.

לבו נרננה לאדני, נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה, בזמרות נריע
לו: כי אל גדול אדני, ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהילים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי. לשם יחוד קדשא
ברוך הוא, ושכינתו, על ידי שהוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז

מכתם לדוד שמרני אל כי חסיתי בך: אמרת
לאדני, אדני אתה טובתי כל עליך:
לקדושים אשר בארץ חמה ואדירי כל חפצי בם:
ירבו עצבותם אחר מחרו כל אסיד נסביהם מדם
ובל אשא את שמותם על שפתי: אדני מנת חלקי
וכוסי אתה תומיך גורלי: חבלים נפלו לי בנעמים
אף נחלת שפחה עלי: אברך את אדני אשר יעצני

אֶף לַיְלֹת יִסְרוּנִי בְּלִיּוֹתַי: שְׁוִיתִי אֶדְנִי לִנְגְדִי תָמִיד
 כִּי מִיָּמִינִי בַּל אֶמוּט: לָכֵן שָׁמַח לִבִּי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי אֶף
 בְּשָׂרִי יִשְׁכֵּן לְבֶטֶח: כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל לֹא
 תִּתֵּן חֲסִידְךָ לְרֹאשׁוֹת שָׁחַת: תוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שִׁבַּע
 שָׁמַחוּת אֶת פְּנֶיךָ נַעֲמֹת בִּימִינְךָ נִצַּח:

לב

לְדָוִד מִשְׁכִּיל אֲשָׁרִי נָשׁוּי פָשַׁע בְּסוּי חַטָּאָה: אֲשָׁרִי
 אָדָם לֹא יִחְשַׁב אֶדְנִי לוֹ עֹן וְאִין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה:
 כִּי הִתְרַשָּׁתִי בָּלוּ עַצְמִי בְּשִׂאנְתִּי כָּל הַיּוֹם: כִּי יוֹמָם
 וּלְיָלָה תִּכְבֹּד עָלַי יְדֶךָ נִהַפֶּךָ לְשׁוֹי בְּתַרְבְּנִי קוֹץ
 סָלָה: חַטָּאתִי אוֹדִיעֶךָ וַעֲוֹנִי לֹא כִסִּיתִי אִמְרַתִּי אוֹדָה
 עָלַי פָּשַׁעִי לֹאֲדָנִי וְאַתָּה נְשֹׂאתָ עֹן חַטָּאתִי סָלָה: עַל
 זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד אֱלֹהֶיךָ לְעֵת מִצָּא רֶק לְשִׁטְמָה
 מִיָּם רַבִּים אֵלָיו לֹא יִגִּיעוּ: אַתָּה סֵתֵר לִי* מִצָּר תִּצְרֵנִי
 רָנִי פִּלַּט תִּסּוּבְּבֵנִי סָלָה: אֲשַׁכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדָרְךָ זוֹ

* אחר אתה סתר לי - צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סימן ריג).

תֵּלֶךְ אִיעֶצָה עָלֶיךָ עֵינַי: אֵל תִּהְיוּ בְּסוֹם כְּפָרֶד אֵין
הָבִין בְּמִתָּג וּרְסֵן עֲדִיו לְבָלוֹם כֹּל קָרֵב אֵלֶיךָ: רַבִּים
מִכְּאוּבִים לְרָשָׁע וְהַבּוֹטָח בְּאֲדָנִי חֶסֶד יִסּוּבְּכֶנּוּ:
שְׂמַחוּ בְּאֲדָנִי וְגִילוּ צְדִיקִים וְהַרְגִּינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל.

מנא

לְמִנְצָת מִזְמוֹר לְדָוִד: אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם
רָעָה יִמְלִטְהוּ אֲדָנִי: אֲדָנִי יִשְׁמְרְהוּ וַיַּחֲיֶהוּ
וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֵל תִּתְּנֶהוּ בְּנֶפֶשׁ אִיְּבוֹ: אֲדָנִי יִסְעֲדֶנּוּ
עַל עֶרֶשׁ דָּוִי כֹּל מִשְׁכָּבוֹ הִפְכָּת בְּחִלּוֹ: אֲנִי אֶמְרָתִי
אֲדָנִי חֲנֻנִי רַפָּאָה נִפְשִׁי בִּי חֲטָאתִי לָךְ: אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ
רַע לִי מוֹתִי יָמוּת וְאָבֵד שְׁמוֹ: וְאִם כֹּא לְרֹאוֹת שְׂוֹא
יִדְבֵּר לְבּוֹ יִקְבֹּץ אָוֶן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יִדְבֵּר: יַחַד עָלַי
יִתְלַחֲשׁוּ כֹּל שֹׁנְאֵי עָלַי יַחֲשְׁבוּ רָעָה לִּי: דְּבַר בְּלִיעַל
יִצִּיק בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לָקוּם: גַּם אִישׁ שְׁלוֹמִי
אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמִי הִגְדִּיל עָלַי עֵקֶב: וְאַתָּה
אֲדָנִי חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי וְאַשְׁלֶמְהָ לָּהֶם: בְּזֹאת יִדְעֵתִי בִּי

חֲפִצָּתָּ בִּי כִּי לֹא יִרְיַע אִיבִי עָלַי: וְאֲנִי בְּתַמּוֹי תִּמְכָּתָּ בִּי
וּתְצִיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: בְּרוּךְ אַדְנֵי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

מב

לְמִנְצָתָּ מִשְׁכִּיל לִבִּנִי קִרְחָ: בְּאֵיל תַּעְרֹג עַל אֶפְקֵי
מַיִם בֶּן נִפְשֵׁי תַעְרֹג אֶלֶיךָ אֱלֹהִים: צִמְאָה
נִפְשִׁי לְאֱלֹהִים לֵאלֹהֵי חַי מִתִּי אָבוֹא וְאֶרְאֶה פָנֶי
אֱלֹהִים: הִיטָּה לִּי דְמַעְתִּי לֶחֶם יוֹמָם וּלְיָלָה בְּאֹמֶר
אֵלַי כָּל הַיּוֹם אֵיזָה אֱלֹהֶיךָ: אֵלֶּה אֲזַכָּרָה וְאֶשְׁכַּח
עָלַי נִפְשִׁי כִּי אֶעֱבֹר בְּסֶךְ אֲדָדִם עַד בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל
רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן חוֹנֵג: מַה תִּשְׁתַּחֲוֶה נִפְשִׁי וְתִתְהַמֵּי
עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדְנִי יִשׁוּעוֹת פָּנָיו:
אֱלֹהֵי עָלַי נִפְשִׁי תִשְׁתַּחֲוֶה עַל בֶּן אֲזַכָּרָךְ מֵאֶרֶץ יִרְדֵּן
וְחֶרְמוֹנִים מֵחֵר מִצְעָר: תִּהְיוּ אֵל תִּהְיוּ קוֹרָא לְקוֹל
צְנוּרֶיךָ כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי עֲבְרוּ: יוֹמָם יִצְוָה
אַדְנֵי חֲסִדּוֹ וּבְלִילָה שִׁירֹ עַמִּי תִפְלָה לֵאלֹהֵי חַי:

אומרה לאל סלעי למה שבתתני למה קדר אלך
 בלחץ אויב: ברצח בעצמותי חרפוני צוררי באמרם
 אלי כל היום איה אלהיך: מה תשתוחחי נפשי ומה
 תהמי עלי הוחילי לאלהים כי עוד אודנו ישועת פני
 ואלהי:

נט

למונצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח שאול
 וישמרו את הבית להמיתו: הצילני מאיבי
 אלהי ממתקוממי תשובני: הצילני מפעלי און
 ומאנשי דמים הושיעני: כי הנה ארבו לנפשי יגורו
 עלי עזים לא פשעי ולא חטאתי אדני: בלי עון ירוצון
 ויבוננו עורה לקראתי וראה: ואתה אדני אלהים
 צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל הגוים אל
 תחן כל בגדי און סלה: ישובו לערב יהמו בבלב
 ויסובבו עיר: הנה יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם
 כי מי שמע: ואתה אדני תשחק למו תלעג לכל גוים:

עזו אליך אֲשֶׁמְרָה בִּי אֱלֹהִים מִשְׁנָבִי: אֱלֹהֵי חֲסָדִי
 יִקְדְּמֵנִי אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשַׁרְרִי: אֶל תִּהְרָגֶם פֶּן יִשְׁפְּחוּ
 עָמִי הַנִּיעֵמוּ בְּחִילְךָ וְהוֹרִידֵמוּ מִגִּגְנִי אֲדֹנָי: חַטָּאת
 פִּימוֹ דָּבַר שִׁפְתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגָאוֹנָם וַיִּמְאָלָה וּמִפֶּחַשׁ
 יִסְפְּרוּ: כִּלְהַב בַּחֲמָה כִּלְהַב וַאֲיַנְמוֹ וַיִּדְעוּ בִּי אֱלֹהִים
 מִשָּׁל בִּיעָקֵב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה: וַיָּשׁוּבוּ לָעָרֶב יִהְיוּ
 כַּבָּלָב וְיִסּוּבְבוּ עִיר: הִמָּה יִנְיֵעוֹן לֹאכֹל אִם לֹא יִשְׁפְּעוּ
 וַיִּלְיֵנוּ: וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲנֹד וְאַרְגֵּן לַבֶּקֶר חֲסֹדְךָ בִּי הָיִיתָ
 מִשְׁנָבִי לִי וּמִנּוּם בְּיוֹם צָר לִי: עֲזֵי אֵלֶיךָ אֲזַמְרָה בִּי
 אֱלֹהִים מִשְׁנָבִי אֱלֹהֵי חֲסָדִי:

עז

לְמִנְצָתָהּ עַל יְדוּתוֹן לְאַסָּף מִזְמוֹר: קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים*
 וְאַצְעָקָה קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: בְּיוֹם
 צָרָתִי אֲדֹנָי דָּרְשֵׁתִי יָדַי לִלְלָה נִגְרָה וְלֹא תָפוּג מֵאַנְהָ
 הַנָּחִים נַפְשִׁי: אֲזַכָּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּה אֲשִׁיחָה

* באמרוך אל אלהים תכווין המילוי כזה: אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם.

וְתַעֲטֹף רוּחִי סֵלָה: אַחֲזֶה שְׁמֹרוֹת עֵינַי נִפְעָמָתִי
וְלֹא אֶדְבֵּר: חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם שָׁנוֹת עוֹלָמִים:
אֲזַכֶּרָה נִגִּינָתִי בְּלִילָה עִם לִבִּי אֲשִׁיחָה וַיִּתְּפֶשׁ רוּחִי:
הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדָנִי וְלֹא יִסִּיף לְרָצוֹת עוֹד: הָאֶפֶס
לִנְצַח חֲסִדוֹ גָּמַר אֲמֹר לְדֹר וָדֹר: הַשְׁכַּח חַנוּת אֵל אִם
קָפִין בָּאֵף רַחֲמָיו סֵלָה: וְאֲמֹר חֲלוּתִי הִיא שָׁנוֹת יָמַי
עָלְיוֹן: אֲזַכֹּר מַעֲלָלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכֶּרָה מִקֶּדֶם פְּלֹאֲךָ:
וְהִגִּיתִי בְּכָל פֶּעֶלְךָ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: אֱלֹהִים
בְּקֹדֶשׁ דְּרָכְךָ מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה
פֶּלֶא הוֹדַעַת בְּעַמִּים עוֹד: גָּאֲלֵת בְּזִרְעַ עַמְּךָ בְּנֵי
יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה: רָאוּךָ מִיָּמִים אֱלֹהִים רָאוּךָ מִיָּמִים יַחִילוּ
אֵף יִרְגְּזוּ תַּהֲמוֹת: זָרְמוּ מִיָּמִים עֲבוֹת קוֹל נִתְּנוּ שְׁחָקִים
אֵף תִּצְצִיךָ יִתְהַלְכוּ: קוֹל רַעְמֶךָ בִּנְלָלָה הָאִירוּ בְּרָקִים
תִּבַּל רִגְזָה וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ: בָּיִם דְּרָכְךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמִים
רַבִּים וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְּעוּ: נַחֲתָ כִּצְאָן עַמְּךָ בְּיַד
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

תִּפְלֶה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדֹנִי מַעֲוֹן אַתָּה הָיִיתָ
 לָנוּ בְּדֶר וָדֶר: בְּטָרֶם הָרִים יִלְדוּ וַתַּחֲוִלֵּל
 אֶרֶץ וַתִּבֵּל וּמַעֲוֹלָם עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל: תָּשֵׁב אֲנוֹשׁ
 עַד דָּבָא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְּנֵי אָדָם: כִּי אֵלֶּךְ שְׁנַיִם
 בְּעֵינַיִךְ כִּיּוֹם אֶתְמוּל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בְּלִילָה:
 זְרַמְתָּם שָׁנָה יִהְיוּ בִּבְקָר כַּחֲצִיר יַחֲלֶף: בִּבְקָר יִצְיִן
 וַיַּחֲלֶף לָעֶרֶב יִמוּלֵּל וַיִּבֶשׁ: כִּי כָלִינוּ בְּאַפְךָ וּבַחֲמַתְךָ
 נִבְהָלָנוּ: שְׁתָּה עֲזֹנְתִינוּ לְנִגְדְּךָ עֲלַמְנוּ לְמֹאזֹר פָּנֶיךָ:
 כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ כָּלִינוּ שְׁנֵינוּ כָּמוֹ הֶגְהָ: יָמֵי
 שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׁמוֹנִים
 שָׁנָה וְרַהֲבָם עָמַל וְאֶזֶן כִּי גִז חִישׁ וְנַעֲפָה: מִי יוֹדֵעַ עוֹ
 אֶפְךָ וּכִירָאֲתָךְ עִבְרַתְךָ: לְמִנּוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנִבְא
 לְבִב חֲכָמָה: שׁוּבָה אֲדֹנִי עַד מָתִי וְהִנָּחֵם עַל עֲבֹדֶיךָ:
 שְׁבַעֲנוּ בִּבְקָר חֲסִדְךָ וּגְרַנְגָּה וְנִשְׁמַחָה בְּכָל יָמֵינוּ:
 שְׁמֹחֲנוּ כִּימוֹת עֲנִיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: יִרְאֶה אֵל

עֲבַדְיָךְ פֶּעֶלְךָ וַהֲדַרְךָ עַל בְּנֵיהֶם: וַיְהִי נָעַם אֲדֹנִי
 אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה
 יָדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

קה

הוֹדוּ לְאֲדֹנֵי קִרְאוּ בְּשִׁמּוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו:
 שִׁירוּ לוֹ זַמְרוּ לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו:
 הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קֹדֶשׁוֹ יִשְׁמַח לֵב מְבַקְשֵׁי אֲדֹנֵי: דְּרָשׁוּ
 אֲדֹנֵי וְעִזּוּ בִקְשׁוֹ פָּנָיו תָּמִיד: זָכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר
 עָשָׂה מִפְתֵּיו וּמִשְׁפָּטֵי פִּיו: זָרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוֹ בְּנֵי
 יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא אֲדֹנֵי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ
 מִשְׁפָּטָיו: זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאַלְף דּוֹר:
 אֲשֶׁר בָּרַת אֶת אֲבָרָהֶם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק: וַיַּעֲמִידָהּ
 לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן
 אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבְל נַחֲלַתְכֶם: בְּהִיוֹתָם בְּיַד מִסֵּפֶר
 כְּמַעֲט וְנָגָרִים בָּהּ: נִיתְּהֶלְכוּ כְּמֹנִי אֶל גּוֹי מִמֶּמְלֶכָה אֶל
 עַם אֲחֵר: לֹא הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם

מְלָכִים: אֵל תִּגְעוּ בַּמְּשִׁיחִי וּלְנִבְיָאִי אֵל תִּרְעוּ: וַיִּקְרָא
רָעַב עַל הָאָרֶץ כָּל מִטָּה לֶחֶם שָׁבַר: שָׁלַח לִפְנֵיהֶם
אִישׁ לְעָבֹד נִמְכָּר יוֹסֵף: עָנּוּ בְּכָבֶל רִגְלוֹ פָּאָה
נִפְשׁוֹ: עַד עֵת בָּא דְבָרוֹ אִמְרַת אֲדֹנֵי צִרְפָּתָהּ: שָׁלַח
מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהּ מִשָּׁל עַמּוּם וַיַּפְתִּיחֶהּ: שָׁמוּ אָדוֹן
לְבֵיתוֹ וּמִשָּׁל בְּכָל קִנְיָנוֹ: לְאַסֹּר שָׂרָיו בְּנִפְשׁוֹ וּזְקִנָּיו
יַחֲכֵם: וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצֻּרִים וַיַּעֲקֹב גַּר בְּאֶרֶץ חָם:
וַיִּפְרֹאֲתָ עַמּוּ מֵאֵד וַיַּעֲצֻמָּהּ מִצֻּרֵי: הִפְךָ לָפָם לְשָׂנֵא
עַמּוּ לְהִתְנַבֵּל בַּעֲבָדָיו: שָׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדוֹ אַהֲרֹן אֲשֶׁר
בָּחַר בּוֹ: שָׁמוּ בָּם דְּבָרֵי אֹתוֹתָיו וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם:
שָׁלַח חֲשָׁךְ וַיַּחֲשֹׁךְ וְלֹא כָּמוֹ אֵת דְּבָרוֹ: הִפְךָ אֵת
מִימֵיהֶם לָדָם וַיָּמָת אֵת דִּגְתָּם: שָׂרֵץ אֶרֶץ צִפְרֹדִיעִים
בְּחֻדְרֵי מְלָכִיהֶם: אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב בָּנִים בְּכָל גְּבוּלָם:
נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בָּרֶד אֵשׁ לְהַבּוֹת בְּאֶרֶץ: וַיָּךְ גִּפְנֹם
וַתֵּאֱנָתֶם וַיִּשְׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם: אָמַר וַיָּבֹא אֲרֶבָּה וַיִּלַּק
וַאִין מִסָּפֶר: וַיֹּאכַל כָּל עֵשֶׂב בְּאֶרֶץ וַיֹּאכַל פְּרִי
אֲדָמָתָם: וַיָּךְ כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ רֹאשִׁית לְכָל אוֹנָם:

וַיּוֹצִיָאם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאִין בְּשַׁבָּטָיו כּוֹשֵׁל: שְׁמַח
 מִצָּרִים בְּצִאתָם כִּי נָפַל פֶּחָדָם עֲלֵיהֶם: פָּרַשׁ עֲנָן
 לְמִסְדָּךְ וְאֵשׁ לְהָאִיר לַיְלָה: שָׁאֵל וַיָּבֹא שָׁלוֹ וְלָחֶם
 שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֶם: פָּתַח צוּר וַיַּזְבּוּ מַיִם הִלְכוּ בְּצִיּוֹת
 נָהָר: כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת אֲבִרָתָם עֲבָדָו: וַיּוֹצֵא
 עַמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן בְּרָנָה אֶת בְּחִירָיו: וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם
 וַעֲמָל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקֵּיו וְתוֹרָתוֹ
 יִנָּצְרוּ הִלְלוּיָהּ:

קלו

עַל נִהְרֹת בָּבֶל שֵׁם יִשְׁבְּנוּ גַם בְּכִינוּ בּוֹכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן:
 עַל עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְיֵנוּ בְּנִירוֹתֵינוּ: כִּי שֵׁם
 שְׁאֵלֹנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבָרֵי שִׁיר וְתוֹלְלֵינוּ שְׁמִיחָה שִׁירוֹ לָנוּ
 מִשִּׁיר צִיּוֹן: אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר אֲדָנִי עַל אֲדָמַת נֶגֶד:
 אִם אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבֹּק לְשׁוֹנִי
 לְחֻבִּי אִם לֹא אֲזַכְּרֶכִּי אִם לֹא אֶעֱלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל
 רֹאשׁ שְׁמִיחָתִי: זָכַר אֲדָנִי לְבָנִי אָדָם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם

הַאֲמֹרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיָּסוֹד בָּהּ: בַּת בָּבֶל הַשְּׂדוּדָה
 אֲשֶׁרִי שִׁישְׁלָם לָךְ אֶת גְּמוּלָךְ שְׂגֻמָּלֶת לָנוּ: אֲשֶׁרִי
 שִׁיאֲחֹזוּ וְנִפֵּץ אֶת עַלְלֶיךָ אֶל הַסָּלַע:

קנ

הַלְלוּיָהּ הִלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ הִלְלוּהוּ בְּרִקְיעַ עִזּוֹ:
 הִלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרָתוֹ הִלְלוּהוּ בְּרַב גְּדָלוֹ:
 הִלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר הִלְלוּהוּ בְּנִבָּל וּכְנֹזֶר: הִלְלוּהוּ
 בְּתַנְף וּמַחּוֹל הִלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִוְגָב: הִלְלוּהוּ בְּצִלְצָלִי
 שְׁמַע הִלְלוּהוּ בְּצִלְצָלִי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תִּהְלֵל
 יְהִי הַלְלוּיָהּ:

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹב יְהוָה שְׁבוֹת עַמּוֹ. יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח
 יִשְׂרָאֵל; וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיְּהוָה. מַעֲזוֹם בָּעֵת צָרָה; וַיַּעֲזֹרֵם יְהוָה
 וַיַּפְלִטֵם. וַיַּפְלִטֵם מִרְשָׁעִים וַיֹּשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ.

